

Ἄγαπητοί, μὴ γινώμεθα τῶν ἀλόγων θηριωδέστεροι. (Τι νὰ μὴν γινόμαστε;)	Αγαπητοί, ας μὴ
Ἐκείνοις πάντα κοινὰ καὶ οὐδὲν τοῦ ἄλλου πλέον ἔχει. (σε τι μοιάζουν τὰ ζῶα ;)	Σ' εκείνα δεν ἔχει και κανένα ἀπὸ τὰ ἄλλα.
σὺ δὲ ἄνθρωπος ὦν, θηρίου γίνῃ χαλεπώτερος, (εσὺ ὁμῶς τι γίνεσαι παρά τὴν φύση σου;)	εσὺ ὁμῶς ἀν και πιο , γίνεσαι
μυρίων πενήτων τροφὰς μίᾳ κατακλείων οἰκίᾳ. (πὼς δηλαδὴ φέρεσαι;)	κλείνοντας ἐρμητικά σε ἓνα σπίτι ὅσα τρόφιμα θὰ ἀρκοῦσαν γιὰ νὰ θρέψουν ἀμέτρητους φτωχοὺς.
Καίτοι γε οὐχ ἡ φύσις ἡμῖν μόνη κοινή, (κι ὁμῶς τι εἶναι κοινὸ σε ἐμὰς ;)	Και βέβαια, ,
ἀλλὰ καὶ ἕτερα πλείονα. (μόνο αὐτή;)	ἀλλὰ και ἄλλα περισσότερα.
οὐρανὸς κοινὸς καὶ ἥλιος καὶ σελήνη καὶ ἀστέρες καὶ ἄηρ καὶ θάλασσα καὶ γῆ καὶ ζωὴ καὶ τελευτὴ καὶ γῆρας καὶ νόσος καὶ ὑγεία καὶ χρεια τροφῆς καὶ ἐνδυμάτων. (Ποια ἄλλα κοινὰ ἐξομοιώνουν τοὺς ἀνθρώπους;)	κοινὸς εἶναι και οἱ ἀρρώστιες και ἡ υγεία και ἡ ἀνάγκη
Πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον (ἔστιν)	Πὼς λοιπὸν δὲν εἶναι παράλογο
τοὺς ἐν τοσοῦτοις κοινωνοῦντας ἀλλήλοις	αυτοὶ που μοιράζονται τόσα πολλὰ μεταξύ τους
ἐν τοῖς χρήμασις οὕτως εἶναι πλεονέκτας, (τι νὰ εἶναι στὰ χρήματα?)	
καὶ τὴν αὐτὴν μὴ διατηρεῖν ἰσονομίαν; (Και ποιο ἄλλο εἶναι παράλογο;)	και νὰ μὴ ἰσονομία;
Ὁ γὰρ θάνατος τῆς μὲν ἀπολαύσεως ἀπάγει, (ἀπὸ τι μας ἀπομακρύνει ὁ θάνατος;)	Γιατί ὁ θάνατος ἀπομακρύνει
πρὸς δὲ τὰς εὐθύνας ἄγει. (και σε τι ἀντίθετα μας οδηγεῖ;)	και
Ἴν' οὖν μὴ τοῦτο γένηται, (για νὰ μὴν συμβεῖ αὐτό)	Για νὰ ,
πολλῇ χρῆσώμεθα τῇ ἐλεημοσύνῃ. (τι πρέπει νὰ ἐφαρμόσουμε;)	ας ἐφαρμόσουμε

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου

Αὕτη γὰρ ἔστιν ἡ βασίλισσα τῶν ἀρετῶν, (τι εἶναι ἡ ἐλεημοσύνη λοιπόν;)	Γιατί
ἢ καὶ ἐξαιρήσεται ἡμᾶς τῆς τιμωρίας. (κι ἀπὸ τι θα μας ἀπαλλάξει;)	ἡ οποία θα μας ἀπαλλάξει
Τὰ περιττὰ δὴ ποιήσωμεν χρήσιμα, (τι πρέπει να γίνουν τα περιττά?)	Ἄς τα περιττά
τὸν πολὺν προέμενοι πλοῦτον, (με ποιον τρόπο;)	αφού παραμερίσουμε τον πολύ πλούτο,
καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, (πότε θα ἀνταμειφθούμε;)	και
κἄν μυρία ὤμεν πεπλημμεληκότες, (ἀκόμη κι αν ἔχουμε διαπράξει τι;)	ἀκόμη κι αν ἔχουμε διαπράξει
ὁ Θεὸς μεταδώσει συγγνώμης ἡμῖν. (ποιος και με ποιον τρόπο θα μας ἀνταμείψει;)	ο Θεός

1. Χρησιμοποιώντας τα γλωσσικά σχόλια του βιβλίου σας (σελ. 39) προσπαθήστε να συμπληρώσετε τα κενά της δεξιάς στήλης ώστε να ολοκληρωθεί η μεταφορά του κειμένου στην νεοελληνική γλώσσα. Θα σας κατευθύνουν οι ερωτήσεις κάτω από κάθε φράση του πρωτότυπου κειμένου

Θεματικός άξονας: Η ἐλεημοσύνη ως ὑψιστὴ ἀρετὴ και προϋπόθεση ἀφεσης ἀμαρτημάτων

Επιμέρους προβληματισμοί:

- Ο ἄνθρωπος «κατ' εἰκόνα και ομοίωση» του Θεοῦ. Τι σημαίνει αυτό;
- Ο ἐν(λ)-λογος (με λογική) ἄνθρωπος σε ἀντίθεση με τα ἄ-λογα (χωρίς λογική ἀλλὰ με ἐνστικτο μόνο) ζῶα
- Τα θετικά και τα ἀρνητικά στοιχεία κοινά στην ζωή του ἀνθρώπου και ἡ ἐναλλαγή των καταστάσεων. (πλοῦσιος-φτωχός, υγιής-ἀρρωστος, χαρά-λύπη, ζωή-θάνατος...)
- Η ἐλεημοσύνη ως ἐκδήλωση ἀγάπης και ἀνθρωπιάς ἢ ως φόβος για την μελλοντική οὐράνια ἀνταπόδοση; (ἀγάπα τον πλησίον σου ως εαυτόν...).
- Η ἀδιαφορία ἀπέναντι στην ἐνδεῖα δείγμα κοινωνικής κατάρπτωσης
- Η ἐπαιτεία ως «εύκολη λύση» ἰδιαίτερα στους νέους
- Οι Θεοὶ των ἀρχαίων Ἑλλήνων δεν ἦταν ἐλεήμονες ἀλλὰ οὔτε και τιμωροί...
- Στις σημερινές συνθήκες του τόπου μας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ φιλανθρωπία; Φτιάξτε το δικό σας μήνυμα για να ευαισθητοποιήσετε τους γύρω σας (κείμενο-ποίημα-ἀφίσα-κολάζ...)

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου

Ερωτήσεις κατανόησης

2. Ξέρω να απαντώ γραπτά στις ερωτήσεις του βιβλίου (σελ. 39).

Προσοχή !!! Θα σε βοηθήσουν για μια καλή απάντηση λέξεις και φράσεις όπως οι ακόλουθες :

ελεημοσύνη, ευεργεσία, φιλανθρωπία, μοίρασμα ψυχής, υστέρημα, αγάπη, προσφορά, συμπόνια, λογοδοτώ, ανταπόδοση, ανταμοιβή, πληρότητα, ανθρωπιά, συνδρομή, απόθεμα ψυχής κι όχι επίδειξη ή υποκρισία ...

Χθες αλλά και σήμερα ...

3. Με ποιες λέξεις του κειμένου έχουν ετυμολογική συγγένεια οι παρακάτω λέξεις της ν.ε

πλειονότητα

αιρετικός

πενία

εύχρηστος

πλημμέλημα

ανοσία

υποτροφία.....

γόνιμος.....

γηγενής.....

αγωγός

ουτοπία.....

αποτέλεσμα

B2. ΣΥΝΘΕΣΗ ΛΕΞΕΩΝ

- Όταν το α' συνθετικό είναι ρήμα , τότε η σύνθετη λέξη που προκύπτει μπορεί να σχηματιστεί είτε από το **ρηματικό** είτε από το **χρονικό θέμα** (ενεργητικού αορίστου ή μέλλοντα)
Πχ. ράπτω ρηματικό θέμα: ραπτ-
χρονικό θέμα : ραψ-
- Αν το δεύτερο συνθετικό αρχίζει από φωνήεν, το θέμα μένει αμετάβλητο
Πχ. πείθω (πείθ-) + ἄρχω = πειθαρχία
- Αν το δεύτερο συνθετικό αρχίζει από σύμφωνο, τότε στο θέμα προστίθεται ένα **ε** ή **ι** ή **ο**
Πχ. ἔχω + μῦθος = ἐχ-έ-μυθος κρύπτω + νοῦς = κρυψ-ί- νους

G1. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

- Υποτακτική Ενεστώτα του ρήματος ειμί**

ψιλή, περισπωμένη, υπογεγραμμένη

᾿
᾿ς
᾿
᾿μεν
᾿τε
᾿σιν

- Αλληλοπαθητική αντωνυμία

Φανερώνει ότι δυο ή περισσότερα πρόσωπα ενεργούν ή παθαίνουν κάτι

Έχει τρία γένη αλλά **μόνο** πληθυντικό αριθμό

Κ λ ι σ η

Πληθυντικός αριθμός

	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
Γενική	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτική	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις
Αιτιατική	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἄλληλα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ

Εδώ θα βρεις κάποια από τα απρόσωπα ρήματα και τις απρόσωπες εκφράσεις της α.ε

Απρόσωπα ρήματα

χρή(= πρέπει, είναι ανάγκη)

ἔξεστι (= είναι δυνατό, επιτρέπεται)

δεῖ, πρέπει, προσήκει (= πρέπει, αρμόζει)

ἔνεστι, πάρεστι, ἔστιν (= είναι δυνατό)

λέγεται, ἀγγέλλεται (= λέγεται, διαδίδεται)

μέλλει (= πρόκειται)

δοκεῖ (= φαίνεται, νομίζεται, θεωρείται)

νομίζεται (= θεωρείται)

ὁμολογεῖται (= λέγεται, αναγνωρίζεται)

συμφέρει(= είναι συμφέρον)

Απρόσωπες εκφράσεις

ῥᾴδιόν ἐστι (= είναι εύκολο)

οἷόν τ' ἐστι (= είναι δυνατό)

δεινόν ἐστι (= είναι φοβερό)

χαλεπόν ἐστι (= είναι δύσκολο)

εἰκός ἐστι (= είναι φυσικό)

δυνατόν ἐστι (= είναι δυνατό)

ᾠρα ἐστί (= είναι ευκαιρία)

Ἐλπίς ἐστι (= υπάρχει ελπίδα)

προσηκόν ἐστι (= αρμόζει)

δῆλόν ἐστι (= είναι φανερό)

προσηκόν ἐστι (= είναι πρέπον)

ἀγαθόν ἐστι (= είναι καλό)

χρεών ἐστί (= είναι αναγκαίο)

ἀνάγκη ἐστί (= είναι ανάγκη)

κίνδυνός ἐστι (= υπάρχει κίνδυνος)

Α Π Ρ Ο Σ Ω Π Η Σ Υ Ν Τ Α Ξ Η

✓ **Απρόσωπα** ή τριτοπρόσωπα ρήματα λέγονται τα ρήματα που βρίσκονται **μόνο σε γ' ενικό** πρόσωπο και δεν **δέχονται ως υποκείμενο** ένα όνομα (πρόσωπο, ζώο, πράγμα) αλλά **ένα αναρθρο απαρέμφατο ή μια ολόκληρη πρόταση**

Πχ. Δοκεῖ μοι στρατοπεδεῦσαι

Δῆλον ἐστί τοῖς Θηβαίοις ὅτι ἐμβαλοῖεν οἱ Λακεδαιμόνιοι.

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β' Γυμνασίου

✓ Η **δοτική προσωπική** : είναι η δοτική που συνοδεύει τα απρόσωπα ρήματα και τις απρόσωπες εκφράσεις και δηλώνει το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται η έννοιά τους, το πρόσωπο δηλαδή για το οποίο υπάρχει η γίνεται κάτι. Όταν εννοείται μπορεί να παραλείπεται

✓ Αν μετατρέψουμε την δοτική προσωπική σε αιτιατική, βρίσκουμε το υποκείμενο του απαρεμφάτου

✓ Στην περίπτωση της απρόσωπης σύνταξης έχουμε **πάντα ετεροπροσωπία**

Δες τώρα πως κάνουμε σύνταξη όταν έχουμε απρόσωπο ρήμα ή έκφραση :

Ἐμοί προσήκει λέγειν. (= πρέπει να μιλήσω)

προσήκει: (απρόσωπο) ρήμα

λέγειν: υποκείμενο του ρήματος, τελικό απαρέμφατο

ἐμοί: δοτική προσωπική

μέ : υποκείμενο του απαρεμφάτου:

Χρή τόν ἄρχοντα ἐπιμελεῖσθαι τῆς πόλεως (= ο ἄρχοντας πρέπει να φροντίζει την πόλη)

Χρή: (απρόσωπο) ρήμα

ἐπιμελεῖσθαι : υποκείμενο του ρήματος , τελικό απαρέμφατο

τόν ἄρχοντα: υποκείμενο του απαρεμφάτου

τῆς πόλεως : αντικείμενο του απαρεμφάτου

Ἀνάγκη ἐστί ἡμῖν μάχεσθαι (= είναι αναγκαίο να πολεμήσουμε)

Ἀνάγκη ἐστί : απρόσωπη έκφραση ως ρήμα της πρότασης

μάχεσθαι : υποκείμενο του ρήματος, τελικό απαρέμφατο

ἡμῖν: δοτική προσωπική

ἡμᾶς: υποκείμενο απαρεμφάτου

Ασκήσεις εμπέδωσης. Με λίγη προσπάθεια θα τα καταφέρεις

(πηγη : <http://parafilologia.blogspot.gr/>)

1. Να συμπληρώσετε τον πίνακα με τα στοιχεία που ζητούνται από τις παρακάτω προτάσεις:

1. Ἀνάγκη ἐστί ἐμοί τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι.
2. Ἄξιον ἐστί πᾶσιν ἀνθρώποις μεμνησθαι τῆς ἀρετῆς τῶν προγόνων.
3. Ἐλπίς ἄν ᾦν γενέσθαι αὐτά βελτίω.
4. Συμφέρεϊ ὑμῖν βοηθεῖν τοῖς συμμάχοις.

	Απρόσωπο ρήμα/Απρόσωπη έκφραση	Υποκείμενο Απρoσώπου	Υποκείμενο Απαρεμφάτου	Δοτική προσωπική
1				
2				
3				
4				

2. Στις παρακάτω προτάσεις να βρεθούν τα απρόσωπα ρήματα, το υποκείμενό τους καθώς και το υποκείμενο των απαρεμφάτων:

1. Ἀνάγκη ἐστί μοχθεῖν τοὺς θέλοντας εὐτυχεῖν.
2. Μετά ταῦτα ἔδοξε τοῖς στρατιώταις πορεύεσθαι εἰς τὰς ἐγγύς κώμας.
3. Γράμματα δεῖ μαθεῖν τοὺς νεανίας.
4. Δίκαιόν ἐστι ἀπολογήσασθαι πρὸς ταῦτα.
5. Οὐδέν ἐμποδῶν ἐστι αὐτοῖς κυρίου τῶν ἀγαθῶν εἶναι.
6. Δῆλον ἐγένετο πᾶσι ὅτι πάντες ἠνιάθησαν.

Παράλληλο κείμενο – Μετάφραση

Ο Χριστός, ενώ ήταν πλούσιος πτώχευσε, για να ελεήσουμε και εμείς τους φτωχούς σαν αδερφούς του Δημιουργού μας και κριτή. Και ποιο είναι το κέρδος της αγάπης προς τους φτωχούς; Σε μια δύσκολη ημέρα ο Κύριος θα τον σώσει. Και δηλώνει την ημέρα της Κρίσης που φέρνει πόνους και βάσανα για τους αμαρτωλούς. Ο Κύριος θα σώσει ως φως αυτούς που αγαπούν τους φτωχούς. Γιατί τους χρωστάει φιλανθρωπία, επειδή ο ίδιος δανείστηκε την ελεημοσύνη από αυτούς. Και μέσω του Σολομώντα είπε: Εκείνος που ελεεί το φτωχό δανείζει το Θεό.

- Ποιες κοινές απόψεις διαπιστώνετε ανάμεσα στο παραπάνω κείμενο και στο κείμενο της ενότητας;